

Bydgoszcz,   grudnia 2017 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.44.2017.AJe/ACz

**Pani
Ilona Wiśniewska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Radomin 1a
87-404 Radomin**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r. poz.1477) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Radomin 1a, 87-404 Radomin (zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniach 16, 21 listopada 2017 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- A.J. - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- A.C. – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,

na podstawie Upoważnienia Nr 655/2017 z dnia 6 listopada 2017 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do 15 listopada 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Ilony Wiśniewskiej – Kierownika GOPS, p. █████ – pracownika socjalnego, która wcześniej była zatrudniona na stanowisku asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 28 stycznia 2016 r., przyjętego Uchwałą Nr XVII/123/16 Rady Gminy Radomin. W dokumencie uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, wprowadzonym Zarządzeniem Kierownika GOPS Nr 7/2017 z dnia 15 marca 2017 r. Dokument zawiera w § 5 wyodrębnione w strukturze Ośrodka stanowisko asystenta rodziny oraz wyszczególnione w §6 ust. 10 zadania przypisane ustawą do realizacji, za wyjątkiem zadań określonych w art.15 ust.1 pkt 10 i pkt 13a ustawy.

W trakcie trwania kontroli Kierownik GOPS nie posiadała upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji. Dokument został uzupełniony w trakcie opracowywania dokumentacji pokontrolnej i przekazany do tut. Urzędu w dniu 5 grudnia 2017 r.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono zespołu do spraw asysty rodzinnej, co nie stanowi naruszenia przepisu art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 przyjęty został Uchwałą Nr XXXVI/203/13 Rady Gminy Radomin z dnia 20 marca 2013 r.

W opracowanym dokumencie zawarto cel główny dotyczący wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania. Ponadto w programie wskazano adresatów, realizatorów oraz źródła finansowania Programu.

Drugi Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 przyjęty został Uchwałą Nr XV/107/15 Rady Gminy Radomin z dnia 29 grudnia 2015 r. Cel programu zakłada zaspakajanie potrzeb rodzin i dzieci na terenie gminy Radomin oraz wspieranie i pomoc rodzinom, które mają trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Dokonano analizy SWOT w obszarze wsparcia rodziny i na tej podstawie sformułowano działania do realizacji oraz wskazano adresy instytucji pomocowych.

Kierownik dopełniła obowiązku rocznego sprawozdania z zakresu wsparcia rodziny. Sprawozdanie za rok 2015 przedstawione zostało na Sesji Rady Gminy w dniu 20 kwietnia 2016 r., co wskazuje na niezachowanie wymaganego terminu. Natomiast sprawozdanie za rok 2016 przedstawiono na Sesji Rady Gminy w dniu 7 marca 2017 r.

Aktualnie Ośrodek nie zatrudnia asystenta rodziny. Kierownik GOPS bezskutecznie starała się pozyskać osobę na to stanowisko.

W okresie objętym kontrolą GOPS zatrudniał jednego asystenta rodziny:

- p. ■ – w ramach umowy o pracę, w okresie od 1 czerwca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz od 1 lipca 2016 do 31 grudnia 2016 r.

Asystent obejmował pomocą:

- w 2015 r. 5 rodzin, w tym brak rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 7 rodzin, w tym brak rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 15 listopada) Ośrodek nie zatrudniał asystenta rodziny, przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudniony asystent rodziny posiadał wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa asystenta rodziny zawierała w *zakresie obowiązków*, zadania zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za wyjątkiem pkt 10.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina Radomin tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą asystent uczestniczył w szkoleniu tematycznym, gmina zabezpieczyła środki finansowe na ten cel.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie miasta, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyrażała pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wszystkich rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystent dokumentował swoją pracę poprzez: analizę wstępną sytuacji rodziny, analizę sytuacji wychowawczej dzieci, analiza sytuacji szkolnej dziecka, kartę informacyjną rodziny, plan pracy z rodziną, notatki służbowe.

Asystent dokonywał okresowych ocen sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Z powodu braku ciągłości zatrudnienia, asystent rodziny nie miał możliwości monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy. Praca z rodzinami była zakańczana wraz z wygaśnięciem umowy o pracę asystenta.

Decyzja o dalszej współpracy jest podejmowana podczas okresowej oceny sytuacji rodziny, na podstawie stopnia zrealizowania planu pracy. W latach 2015 i 2016 współpraca z rodzinami była zakańczana wskutek wygaśnięcia umowy o pracę asystenta rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych Ośrodka w ramach pracy socjalnej. Ponadto Ośrodek pozostaje w stałym kontakcie z innymi służbami tj. policja, szkoła, służba zdrowia.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie Radomina nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zajęcia dla dzieci i młodzieży są organizowane przez szkoły oraz Dom Kultury, w których dzieci mogą brać udział w zajęciach rozwijających zainteresowania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina Radomin zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (prawnego, socjalnego, terapeutycznego) poprzez możliwość konsultacji. Z poradnictwa psychologicznego mieszkańcy mogą skorzystać w ośrodkach na terenie powiatu. Przy Urzędzie Gminy funkcjonuje GKRP A oraz Zespół Interdyscyplinarny.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy Radomin nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym nie ponoszono kosztów związanych z ich funkcjonowaniem

i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas kampania informująca środowisko lokalne o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 5236, 58 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 9197, 56 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 12421, 16 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej-*

W okresie objętym kontrolą, asystent współpracował z jedną rodziną, której dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej. Z informacji uzyskanych od Kierownika wiadomo, że asystent uczestniczył w posiedzeniach Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, natomiast nie współpracował z koordynatorem przy sporządzaniu planu pracy z rodziną.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 7 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 11 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 25 lipca 2016 r.,
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 25 stycznia 2017 r.,
- e) za I półrocze 2017 r. w dniu 27 lipca 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z nieprawidłowością.¹

Stwierdzona nieprawidłowość, odnosząca się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze działalności GOPS określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wynika z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawa. Istniejący stan rzeczy może skutkować nieprawidłowym funkcjonowaniem jednostki pod względem

---

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 446/2016 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 30.12.2016, w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.

organizacyjnym oraz niepełnym wykonywaniem ustawowych zadań. Po zrealizowaniu poniżej podanych zaleceń, GOPS będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonych uchybień jest Kierownik GOPS p. Ilona Wiśniewska.

Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Podjąć skuteczne działania w celu zatrudnienia asystenta rodziny - niezwłocznie.
2. Przestrzegać ustawowych terminów przekazywania rocznych sprawozdań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.
3. W zakresie czynności asystenta rodziny ujmować wszystkie zadania, zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – na bieżąco.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr **2/2017** w dniach 16, 21 listopada 2017 r.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

(podpis i pieczęć Wojewody)